

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

4 päivänä joulukuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suoja – Asetukset (EY) N:o 510/2006 ja (EU) N:o 1151/2012 – 13 artiklan 1 kohta – Asetus (EY) N:o 583/2009 – 1 artikla – Nimityksen ”Aceto Balsamico di Modena (SMM)” rekisteröinti – Tämän nimityksen ei-maantieteellisten osien suoja – Ulottuvuus

Asiassa C-432/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 12.4.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.7.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena

vastaan

Balema GmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan (esittelevä tuomari) sekä tuomarit I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: D. Dittert, yksikön päällikkö,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.5.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena, edustajinaan A. Ringle ja A. Rinkler, Rechtsanwälte,
- Balema GmbH, edustajinaan C. Eggers ja C. Böhler, Rechtsanwälte,
- Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller, M. Hellmann ja U. Bartl,
- Kreikan hallitus, asiamiehinään G. Kanellopoulos, A.-E. Vasilopoulou ja E.-E. Krompa,
- Espanjan hallitus, asiamiehinään A. Rubio González ja L. Aguilera Ruiz,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään B. Eggers, D. Bianchi, B. Hofstätter ja I. Naglis, kuultuaan julkisasiamiehen 29.7.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen, on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kirjaamisesta suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen rekisteriin (Aceto Balsamico di Modena (SMM)) 3.7.2009 annetun komission asetuksen (EY) N:o 583/2009 (EUVL 2009, L 175, s. 7) 1 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena (jäljempänä Consorzio), joka on ”Aceto Balsamico di Modena (SMM)” -nimitystä käyttävien tuotteiden tuottajien ryhmittymä, ja Balema GmbH ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittu on käyttänyt sanaa ”balsamico” sellaisten etikkapohjaisten tuotteiden etiketeissä, jotka eivät vastaa tämän suojatun maantieteellisen merkinnän eritelmaa (jäljempänä SMM).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (EY) N:o 510/2006

- 3 Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 20.3.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 510/2006 (EUVL 2006, L 93, s. 12) kumottiin ja korvattiin maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14.7.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2081/92 (EYVL 1992, L 208, s. 1). Ensin mainittu puolestaan kumottiin ja korvattiin olennaisin osin 3.1.2013 alkavien vaikutuksien maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 21.11.2012 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1151/2012 (EUVL 2012, L 343, s. 1).
- 4 Asetuksen N:o 510/2006 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, jonka sanamuoto toistaa asetuksen N:o 2081/92 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan sanamuodon ja joka sittemmin sisältyy lähtökohtaisesti asetuksen N:o 1151/2012 3 artiklan 6 kohtaan, säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa ’nimestä, josta on tullut yleisnimi’ tarkoitetaan maataloustuotteen tai elintarvikkeen nimeä, josta on yhteisössä tullut maataloustuotteen tai elintarvikkeen yleinen nimi, vaikka se viittaakin paikkaan tai alueeseen, jossa tätä maataloustuotetta tai elintarviketta alun perin tuotettiin tai pidettiin kaupan.”

- 5 Asetuksen N:o 510/2006 7 artiklan, jonka otsikko on ”Vastaväitteet, rekisteröintipäätös”, 1 kohdassa ja 5 kohdan ensimmäisessä, kolmannessa ja neljännessä alakohdassa säädettiin seuraavaa:

”1. Jäsenvaltio tai kolmas maa voi kuuden kuukauden kuluessa [yhtenäisen asiakirjan ja eritelmän julkaisutietoja koskevasta] säädetyistä Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaisemisesta vastustaa ehdotettua rekisteröintiä toimittamalla komissiolle asianmukaisesti perustellun lausuman.

--

5. Jos vastaväite voidaan -- ottaa tutkittavaksi, komissio kehottaa asianomaisia osapuolia käymään asianmukaisia neuvotteluja.

--

Jos sopimukseen ei päästä, komissio tekee päätöksen [menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28.6.1999 annetun neuvoston päätöksen 1999/468/EY (EYVL 1999, L 184, s. 23) 5 ja 7 artiklassa] tarkoitettua menettelyä noudattaen ja ottaen huomioon hyvässä uskossa sovelletun perinteisen käytännön sekä sekaannusten todennäköisyyden.

Päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

– –”

- 6 Nämä säännökset on pääosin toistettu asetuksen N:o 1151/2012 51 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, 51 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, 52 artiklan 3 kohdan b alakohdassa ja 52 artiklan 4 kohdassa.
- 7 Asetuksen N:o 510/2006 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa, jonka sanamuoto on identtinen asetuksen N:o 2081/1992 13 artiklan 1 ja 3 kohdan kanssa ja joka sittemmin sisältyy lähtökohtaisesti asetuksen N:o 1151/2012 13 artiklan 1 ja 2 kohtaan, säädettiin seuraavaa:

”1. Rekisteröidyt nimet on suojattu:

- a) suoralta tai välilliseltä rekisteröidyn nimen kaupalliselta käytöltä tuotteiden osalta, joita rekisteröinti ei koske, sikäli kuin nämä tuotteet ovat verrattavissa tällä nimellä rekisteröityihin tuotteisiin tai sikäli kuin nimen käytöllä hyödynnetään suojatun nimityksen mainetta;
- b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai miellelyhtymiltä, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai vaikka suojattu nimi on käännetty tai siihen on liitetty ilmaisu kuten 'laatu', 'tyyppi', 'menetelmä', 'tuotettu kuten', 'jäljitelmä' tai muu samankaltainen ilmaisu;
- c) muilta vääriltä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä mitä tulee tuotteen lähtöpaikkaan, alkuperään, tuotteen luonteeseen tai olennaisiin ominaisuuksiin, jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai asianomaista tuotetta koskeviin asiakirjoihin sekä tuotteen pakkaamiseen tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan sen alkuperästä;
- d) muilta käytännöiltä, jotka ovat omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

Jos rekisteröityyn nimitykseen sisältyy siihen kuuluvana maataloustuotteen tai elintarvikkeen nimi, jota pidetään yleisnimenä, tämän yleisnimen käytön vastaavissa tuotteissa tai elintarvikkeissa ei katsota olevan ristiriidassa a ja b alakohdan kanssa.

2. Suojatuista nimistä ei saa tulla yleisnimiä.”

Asetus N:o 583/2009

- 8 Kuten asetuksen N:o 583/2009 johdanto-osan viittauskappaleista ilmenee, se on annettu asetuksen N:o 510/2006 ja erityisesti sen 7 artiklan 5 kohdan kolmannen ja neljännen alakohdan perusteella.
- 9 Asetuksen N:o 583/2009 johdanto-osan 2–5, 7, 8 ja 10–12 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Saksa, Kreikka ja Ranska ilmoittivat vastustavansa rekisteröintiä asetuksen [N:o 510/2006] 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti. – –

- (3) Saksan vastaväite liittyi erityisesti siihen, että suojatun maantieteellisen merkinnän 'Aceto Balsamico di Modena' rekisteröinti voisi olla haitaksi tuotteille, joita on ollut laillisesti markkinoilla ainakin viiden vuoden ajan nimityksillä Balsamessig/Aceto balsamico. Saksa myös väittää, että nämä nimitykset ovat luonteeltaan geneerisiä. – –
- (4) Ranskan vastaväite liittyi erityisesti siihen, että 'Aceto Balsamico di Modenalla' ei ole erillistä omaa mainetta, joka erottaisi sen 'Aceto balsamico tradizionale di Modenasta', joka on jo rekisteröity suojattuna alkuperänimityksenä [asetuksen (ETY) N:o 2081/92 17 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesta maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten rekisteröinnistä annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1107/96 liitteen täydentämisestä 17.4.2000 annetun] neuvoston asetuksen (EY) N:o 813/2000 [(EYVL 2000, L 100, s. 5)] mukaisesti. Ranskan mukaan tuotteen luonne ja alkuperä voivat johtaa kuluttajaa harhaan.
- (5) Kreikka puolestaan toi esiin, että muun muassa nimityksillä 'balsamico' ja 'balsamon' markkinoidun balsamietikan tuotannolla on suuri merkitys sen alueella ja että nimityksen 'Aceto Balsamico di Modena' rekisteröinti vaikuttaisi näin ollen kielteisesti näihin tuotteisiin, jotka ovat olleet laillisesti markkinoilla ainakin viiden vuoden ajan. Kreikka myös väittää, että nimitykset 'aceto balsamico', 'balsamic' jne. ovat geneerisiä.

--

- (7) Koska Ranskan, Saksan, Kreikan ja Italian välillä ei päästy sopimukseen säädettyssä määräajassa, komission on tehtävä päätös – –.
- (8) Komissio pyysi komission päätöksellä 93/53/EY perustetulta alkuperänimityksiä, maantieteellisiä merkintöjä ja erityisluonteesta annettuja todistuksia koskevalta tiedekomitealta lausuntoa siitä, täyttyvätkö rekisteröinnin ehdot. Komitea katsoo 6 päivänä maaliskuuta 2006 yksimielisesti antamassaan lausunnossa, että nimityksellä 'Aceto Balsamico di Modena' on kiistaton maine niin kotimaan kuin ulkomaidenkin markkinoilla, mistä ovat osoituksena sen yleinen käyttö lukuisissa ruokaohjeissa monissa jäsenvaltioissa sekä toistuvat maininnat internetissä, lehdistössä ja muissa tiedotusvälineissä. 'Aceto Balsamico di Modena' täyttää näin ollen ehdon, jonka mukaan tuotteella on oltava sen nimitykseen liittyvä erityinen maine. Komitea totesi, että 'Aceto Balsamico di Modena' ja 'Aceto balsamico tradizionale di Modena' ovat olleet samanaikaisesti markkinoilla vuosisatojen ajan. Komitea totesi kyseessä olevan kaksi eri tuotetta, jotka eroavat toisistaan ominaisuuksiensa, asiakaskuntansa, käyttönsä, levityksensä, esillepanonsa ja hintansa puolesta, minkä vuoksi tuotteiden valmistajia voidaan kohdella tasapuolisesti eikä kuluttajaa johdeta harhaan. Komissio vahvistaa tämän kannan kaikilta osin.

--

- (10) Näyttää siltä, että rekisteröitäväksi ehdotetun nimen geneeristä luonnetta koskevat Saksan ja Kreikan vastaväitteet eivät koske kyseistä nimitystä kokonaisuudessaan, siis nimitystä 'Aceto Balsamico di Modena', vaan sen joitain osia, nimittäin termejä 'aceto', 'balsamico' ja 'aceto balsamico' tai niiden käännöksiä. Kyse on kuitenkin yhdysnimikkeen 'Aceto Balsamico di Modena' suojaamisesta. Yhdysnimikkeen muodostavia yksittäisiä ei-maantieteellisiä termejä ja niiden käännöksiä voidaan käyttää yksinään tai yhdistelminä [unionin] alueella [unionin] oikeuden periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti.
- (11) Näiden tietojen perusteella nimitys 'Aceto Balsamico di Modena' olisi rekisteröitävä suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen rekisteriin.
- (12) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat suojattuja maantieteellisiä merkintöjä ja alkuperänimityksiä käsittelevän pysyvän komitean lausunnon mukaiset.”

- 10 Asetuksen N:o 583/2009 1 artiklassa säädetään, että ”rekisteröidään tämän asetuksen liitteessä I oleva nimitys”. Kyseisessä liitteessä mainitaan ”Aceto Balsamico di Modena (SMM)”.

Pääasian oikeusriita ja ennakkoratkaisukysymys

- 11 Balema valmistaa ja markkinoi Badenin (Saksa) viinistä saatavia etikkapohjaisia tuotteita, joita se on jaellut ainakin 25 vuotta. Näiden tuotteiden etiketeissä on muun muassa ilmaisut ”Balsamico” ja ”Deutscher balsamico”, jotka sisältyvät mainintoihin ”Theo der Essigbrauer, Holzfassreifung, Deutscher balsamico traditionell, naturtrüb aus badischen Weinen” (Theo etikanvalmistaja, kypsytetty puutynnyrissä, perinteinen saksalainen balsamico, luontaisesti samea, valmistettu badenilaisista viineistä) tai ”1. Deutsches Essig-Brauhaus, Premium, 1868, Balsamico, Rezeptur No. 3” (1. saksalainen etikanvalmistaja, Premium, Balsamico, 1868, resepti nro 3).
- 12 Consorzio katsoi, että se, että Balema käyttää ilmaisua ”Balsamico”, loukkaa suojattua maantieteellistä merkintää ”Aceto Balsamico di Modena”, ja se lähetti tälle huomautuksen. Kyseinen yhtiö nosti vastauksena tähän saksalaisissa tuomioistuimissa negatiivisen vahvistuskanteen sen velvollisuudesta pidättäytyä käyttämästä kyseistä ilmaisua Saksassa valmistettujen etikkapohjaisten tuotteiden yhteydessä edellä olevassa kohdassa mainittujen etikettien muodossa. Koska tämä kanne hylättiin alioikeudessa, mainittu yhtiö teki valituksen, joka hyväksyttiin sillä perusteella, että kyseinen käyttö ei ollut asetuksen N:o 1151/2012 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan vastaista, koska asetuksella N:o 583/2009 kyseiselle suojatulle maantieteelliselle merkinnälle annettu suoja koski yksinomaan koko nimitystä ”Aceto Balsamico di Modena”.
- 13 Consorzio teki tästä päätöksestä Revision-valituksen Bundesgerichtshofiin (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa), joka katsoi, että kyseisen valituksen menestyminen riippuu siitä, rikkooko ilmaisun ”Balsamico” tai sanayhdistelmän ”Deutscher balsamico” käyttäminen asetuksen N:o 1151/2012 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a tai b alakohtaa, minkä vuoksi on ensin määritettävä, koskeeko asetuksen N:o 583/2009 1 artiklassa nimitykselle ”Aceto Balsamico di Modena” myönnetty suoja yksinomaan tätä nimitystä kokonaisuudessaan vai ulottuuko se sen yksittäisten ei-maantieteellisten ilmaisujen käyttämiseen.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 1151/2012 13 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että useammasta ilmaisusta muodostuvan nimityksen, joka on rekisteröity alkuperänimityksenä tai maantieteellisenä merkintänä, suoja voi ulottua sen muodostaviin eri ilmaisuihin. Useammasta tekijästä muodostuvan suojatun maantieteellisen merkinnän suojan ulottuvuus voidaan kuitenkin pätevästi rajata kyseisen nimityksen rekisteröintitoimella. Kyseinen tuomioistuin katsoo myös, ettei se, että komissio on lisännyt suojattujen nimitysten rekisteröintiä koskevien asetusten perustelukappaleisiin huomautuksia, jotka rajoittavat suojan laajuutta, ole lainvastainen poikkeus asetuksesta N:o 1151/2012, koska komissiolla on viimeksi mainitun perusteella oikeus tehdä päätös rekisteröinnistä, kun vastaväite on esitetty eikä sopimukseen ole päästy.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on sitä mieltä, että nyt käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 583/2009 johdanto-osan kolmas, viides ja kymmenes perustelukappale tukevat sitä, että suojan laajuus on rajattu koko nimitykseen ”Aceto Balsamico di Modena” ja ettei sen yksittäisiä ei-maantieteellisiä osia ole suojattu. Lisäksi vaikka asetuksella N:o 813/2000 rekisteröityjen suojattujen alkuperänimitysten (jäljempänä SAN) ”Aceto balsamico tradizionale di Modena” ja ”Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia” osalta näiden nimitysten ei-maantieteellisten osien vapaan käytön laillisuutta olisi tätä koskevan maininnan puuttuessa näiden rekisteröintiä koskevasta asetuksesta tutkittava tapauskohtaisesti asetuksen N:o 1151/2012 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan ja 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan valossa, ei kuitenkaan sen käsiteltävänä olevan suojatun maantieteellisen merkinnän osalta olisi ristiriitaista myöntää, että sen suoja on rajattu

asetuksella N:o 583/2009, koska tätä koskevan täsmennyksen puuttuminen näiden suojattujen alkuperänimitysten rekisteröintiä koskevasta asetuksesta voi johtua yksinkertaisesti vastaväitteen puuttumisesta.

- 16 Näissä olosuhteissa Bundesgerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Kattaako koko nimityksen ’Aceto Balsamico di Modena’ suoja tämän yhdysoimikkeen muodostavien yksittäisten ei-maantieteellisten ilmaisujen (’Aceto’, ’Balsamico’, ’Aceto Balsamico’) käyttö?”

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva vaatimus

- 17 Consorzio vaati 7.8.2019 päivätyssä kirjeessään julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen johdosta suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista. Consorzio väittää vaatimuksensa tueksi lähinnä, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotus perustuu sellaisiin uusiin seikkoihin, joista asianosaisilla ei vielä ole ollut tilaisuutta lausua ja jotka koskevat suojattujen alkuperänimitysten ”Aceto balsamico tradizionale di Modena” ja ”Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia” rekisteröintiä ja sitä, että kyseessä voivat olla yleisesti käytettävät ilmaisut ja että ehdotetussa vastauksessa ei tutkita asian todellista problematiikkaa eikä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi sen perusteella hyödyllisesti ratkaista sen käsiteltävänä olevaa riita-asiaa. Tästä ratkaisuehdotuksesta ilmenee myös, että unionin tuomioistuimella ei ole riittävästi tietoa asiasta lausumiseksi.
- 18 Unionin tuomioistuin voi työjärjestyksensä 83 artiklan mukaan julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättäneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettulla osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.
- 19 Näin ei ole nyt käsiteltävässä asiassa. Sen lisäksi, että uuteen seikkaan ei ole viitattu, Consorzio ja muut tähän menettelyyn osallistuneet ovat voineet esittää sekä kirjallisen että suullisen vaiheen aikana sellaisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia väitteitä, jotka ne katsoivat merkityksellisiksi esitettyyn kysymykseen vastaamiseksi. Tältä osin on erityisesti todettava niiden väitetysti uusien seikkojen osalta, joihin Consorzio viittaa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on nimenomaisesti käsitellyt niistä ensimmäistä ennakkoratkaisupyynnössään ja että toisen on tuonut komissio esiin kirjallisissa huomautuksissaan, ja unionin tuomioistuin on esittänyt siitä kirjallisen kysymyksen asianosaisille saadakseen vastauksen istunnossa. Siten unionin tuomioistuin katsoo näin ollen julkiasiamiestä kuultuaan, että sillä on kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja että asiaa ei pidä ratkaista sellaisen uuden seikan tai väitteen perusteella, josta asianosaisilla tai osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua.
- 20 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta esitetystä kritiikistä on muistutettava yhtäältä, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä asianosaisten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 25.7.2018, Mitsubishi Shoji Kaisha ja Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe, C-129/17, EU:C:2018:594, 25 kohta).
- 21 Toisaalta SEUT 252 artiklan toisen kohdan nojalla julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana julkisesti esittää perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin

tuomioistuinta. Tämän vuoksi se, että asianosainen ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä – ei sellaisenaan voi olla peruste suullisen käsittelyn aloittamiseksi uudelleen (tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 24 kohta ja tuomio 25.7.2018, Mitsubishi Shoji Kaisha ja Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe, C-129/17, EU:C:2018:594, 26 kohta).

- 22 Unionin tuomioistuin katsoo edellä esitettyjen seikkojen perusteella, ettei asian käsittelyn suullista vaihtetta ole määrättävä aloitettavaksi uudelleen.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 583/2009 1 artiklaa tulkittava siten, että nimityksen ”Aceto Balsamico di Modena” suoja ulottuu sen yksittäisten ei-maantieteellisten ilmaisujen käyttöön.
- 24 Asetuksen N:o 583/2009 1 artiklan mukaan, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 11 perustelukappaleen ja liitteen I kanssa, nimitys ”Aceto Balsamico di Modena (SMM)” on rekisteröity ja merkitty suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen rekisteriin. Kyseisen 1 artiklan sanamuodon mukaan siis nimitys ”Aceto Balsamico di Modena” on kokonaisuudessaan rekisteröity ja siten suojattu.
- 25 Tältä osin unionin tuomioistuin on jo katsonut, että asetuksella N:o 2081/92 luodussa suojajärjestelmässä, joka on toistettu asetuksessa N:o 510/2006 ja josta sittemmin säädetään asetuksella N:o 1151/2012, kysymykset, jotka koskevat rekisteröidyn nimityksen eri osille annettavaa suojaa, kuuluvat siihen arviointiin, joka kansallisen tuomioistuimen on tehtävä asianosaisten sille esittämien tosiseikkojen yksityiskohtaisen arvioinnin perusteella (ks. vastaavasti tuomio 9.6.1998, Chiciak ja Fol, C-129/97 ja C-130/97, EU:C:1998:274, 38 kohta ja tuomio 26.2.2008, komissio v. Saksa, C-132/05, EU:C:2008:117, 30 kohta).
- 26 Unionin tuomioistuin on kuitenkin myös katsonut, että se seikka, että asetuksen N:o 2081/92 mukaisesti rekisteröidyn moniosaisen alkuperänimityksen osalta sen rekisteröintiä koskevassa asetuksessa ei ole siihen liittyvää alaviitettä, jossa täsmennetään, että rekisteröintihakemus ei koske tiettyä osaa nimityksestä, ei välttämättä merkitse sitä, että nimityksen kaikki osat ovat suojattuja. Unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että vaikka pitäisikin paikkansa, että asetuksen N:o 2081/92 13 artiklasta seuraa, että erityisten päinvastaista osoittavien seikkojen puuttuessa kyseisen säännöksen antama suoja ei ulotu ainoastaan moniosaiseen nimitykseen sellaisenaan, vaan myös kuhunkin sen erilliseen osaan, näin on vain silloin, jos tämä osa ei ole yleisnimi eikä yleisesti käytetty ilmaisu (ks. vastaavasti tuomio 9.6.1998, Chiciak ja Fol, C-129/97 ja C-130/97, EU:C:1998:274, 37 ja 39 kohta).
- 27 Koska maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojajärjestelmä, joka sisältyi asetukseen N:o 2081/92, toistettiin näiden nimitysten suojan osalta ilman aineellista muutosta asetuksessa N:o 510/2006, sittemmin asetuksessa N:o 1151/2012, ja koska ensin mainitun asetuksen 13 artiklan säännökset toistettiin myös ilman aineellista muutosta kummankin viimeksi mainitun asetuksen 13 artiklassa, on todettava, että kyseinen oikeuskäytäntö on edelleen merkityksellinen ja sitä sovelletaan siten myös moniosaisiin nimityksiin – kuten kyseessä olevan kaltaiseen maantieteelliseen merkintään –, jotka on rekisteröity asetuksen N:o 510/2006 nojalla ja sittemmin suojattu asetuksella N:o 1151/2012.
- 28 Nimityksen ”Aceto Balsamico di Modena” rekisteröinnille asetuksella N:o 583/2009 ominaisista erityisistä olosuhteista ilmenee, että tälle nimitykselle annettu suoja ei voi ulottua sen yksittäisiin ei-maantieteellisiin ilmaisuihin.

- 29 Toiseksi on muistutettava, että toimen päätösosa ja perustelut liittyvät ehdottomasti toisiinsa, ja tämän vuoksi toimea tulkittaessa on tarvittaessa otettava huomioon sen toteuttamiseen johtaneet syyt (tuomio 27.6.2000, komissio v. Portugali, C-404/97, EU:C:2000:345, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 29.4.2004, Italia v. komissio, C-91/01, EU:C:2004:244, 49 kohta).
- 30 Nyt käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 583/2009 kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee, että nimityksellä ”Aceto Balsamico di Modena” on kiistämätön maine sekä kotimaan markkinoilla että ulkomaisilla markkinoilla, ja siten tämä moniosainen nimitys sellaisenaan täyttää sitä vastaavan tuotteen erityiseen maineeseen erottamattomasti liittyvän edellytyksen.
- 31 Lisäksi Saksan liittotasavallan ja Helleenien tasavallan mainitun nimityksen rekisteröintiä vastaan esittämien väitteiden osalta kyseisen asetuksen kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan, että näiden jäsenvaltioiden ”vastaväitteet eivät koske kyseistä nimitystä kokonaisuudessaan, siis nimitystä ’Aceto Balsamico di Modena’, vaan sen joitain osia, nimittäin termejä ’aceto’, ’balsamico’ ja ’aceto balsamico’ tai niiden käännoiksi”, että ”kyse on kuitenkin yhdysnimikkeen ’Aceto Balsamico di Modena’ suojaamisesta” ja että ”yhdysnimikkeen muodostavia yksittäisiä ei-maantieteellisiä termejä ja niiden käännoiksi voidaan käyttää yksinään tai yhdistelminä [unionin] alueella [unionin] oikeuden periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti”.
- 32 Siten mainitun asetuksen 11 perustelukappaleen mukaan ”näiden tietojen perusteella nimitys ’Aceto Balsamico di Modena’ olisi rekisteröitävä suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen rekisteriin”.
- 33 Asetuksen N:o 583/2009 johdanto-osan perustelukappaleista ilmenee siten yksiselitteisesti, että kyseessä olevan maantieteellisen merkinnän ei-maantieteelliset ilmaisut eli ”aceto” ja ”balsamico” ja niiden yhdistelmä ja käännoiset eivät voi saada asetuksella N:o 510/2006 myönnettyä suojaa, joka sittemmin varmistetaan asetuksella N:o 1151/2012 maantieteelliselle merkinnälle ”Aceto Balsamico di Modena”.
- 34 Lisäksi yhtäältä on kiistatonta, että ilmaisu ”aceto” on yleisesti käytetty ilmaisu, kuten oikeuskäytännössä on jo todettu (ks. vastaavasti tuomio 9.12.1981, komissio v. Italia, 193/80, EU:C:1981:298, 25 ja 26 kohta). Toisaalta ilmaisu ”balsamico” on italian kielellä käännois sanasta ”balsami”, jolla ei ole mitään maantieteellistä miellelyhtymää ja jota käytetään viinietikan osalta yleisesti nimeämään viinietikka, jolle on ominaista hapanimelä maku. Kyseessä on siten myös tämän tuomion 26 kohdassa esiin tuodussa oikeuskäytännössä tarkoitettu yleinen ilmaisu.
- 35 Lopuksi on todettava – kuten julkisasiamies on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 57 ja 58 kohdassa –, että kyseessä olevalle maantieteelliselle merkinnälle annetun suojan ulottuvuutta on tulkittava tällä tavoin, kun otetaan huomioon suojattujen alkuperänimitysten ”Aceto balsamico tradizionale di Modena” ja ”Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia” rekisteröinnit; kuten lisäksi asetuksen N:o 583/2009 johdanto-osan perustelukappaleissa todetaan, komissio on ottanut myös nämä huomioon tämän asetuksen antaessaan. Näiden alkuperänimitysten teksteissä ilmaisujen ”aceto” ja ”balsamico” käyttämisen sekä niiden yhdistelmän ja käännoisten käyttämisen ei voida katsoa loukkaavan kyseessä olevalle maantieteelliselle merkinnälle annettua suojaa.
- 36 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 583/2009 1 artiklaa on tulkittava siten, että nimityksen ”Aceto Balsamico di Modena” suoja ei ulotu sen yksittäisten ei-maantieteellisten ilmaisujen käyttöön.

Oikeudenkäyntikulut

- 37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Nimityksen kirjaamisesta suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen rekisteriin (Aceto Balsamico di Modena (SMM)) 3.7.2009 annetun komission asetuksen (EY) N:o 583/2009 1 artiklaa on tulkittava siten, että nimityksen ”Aceto Balsamico di Modena” suoja ei ulotu sen yksittäisten ei-maantieteellisten ilmaisujen käyttöön.

Allekirjoitukset